

V Bruseli 14. januára 2020
(OR. en)

5031/20

LIMITE

CFSP/PESC 4
COPS 2
CLIMA 2
DEVGEN 1
ENV 3
ONU 1
RELEX 2

POZNÁMKA

Od:	Politický a bezpečnostný výbor
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov
Predmet:	Závery Rady o diplomacii v oblasti klímy

Delegáciám v prílohe zasielame návrh záverov Rady o diplomacii v oblasti klímy.

Návrh záverov Rady o diplomacii v oblasti klímy

1. Zmena klímy je existenčnou hrozbou pre ľudstvo a biodiverzitu vo všetkých krajinách a regiónoch a naliehavo si vyžaduje kolektívnu reakciu. Európska únia zaujíma vedúce postavenie a preberá zodpovednosť. V záveroch Európskej rady z 12. decembra 2019 sa potvrdil cieľ dosiahnuť do roku 2050 klimaticky neutrálnu EÚ v súlade s cieľmi Parížskej dohody. I s ohľadom na osobitnú správu Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) o globálnom oteplení o 1,5 °C predstavila Európska komisia svoj európsky ekologický dohovor, v ktorom sa predkladajú návrhy na transformáciu celého hospodárstva a stratégie udržateľného rastu a ktorého cieľom je zabezpečiť prosperitu a zároveň chrániť našu planétu spravodlivým a inkluzívnym spôsobom. Skutočnosť, že EÚ ide príkladom, má zásadný význam pre zvýšenie globálnych ambícií všeobecne.
2. Z najnovších vedeckých dôkazov vrátane správ IPCC vyplýva, že napriek globálnemu úsiliu sa celosvetové emisie naďalej zvyšujú. Zistenie, že Arktída sa v porovnaní s globálnym priemerom otepľuje viac ako dvojnásobnou rýchlosťou, je obzvlášť znepokojujúce a má vážne celosvetové dôsledky. Ďalším zdrojom vážnych obáv sú nedávne správy o tom, že oblasť Stredozemného mora, kde klesá množstvo zrážok a zvyšujú sa teploty, je obzvlášť zasiahnutá dôsledkami zmeny klímy, ako aj skutočnosť, že Baltské, Čierne a Severné more sa otepľujú nadpriemerne rýchlym tempom. Priepasť medzi súčasnou úrovňou globálnych opatrení a ambícií a dohodnutými cieľmi Parížskej dohody sa zväčšuje. Tento rozpor sa odzrkadľuje v hnutí vedenom mládežou, ktoré vyzýva, aby sa prijali opatrenia zodpovedajúce súčasným vedeckým poznatkom. Rada zdôrazňuje, že rok 2020 bude pre ambície kľúčovým rokom. EÚ vyzýva všetky strany, aby aktualizovali svoje vnútroštátne stanovené príspevky (NDC) v súlade s Parížskou dohodou a aby zvýšili jasnosť, transparentnosť a zrozumiteľnosť (ICTU) svojich NDC, a tiež aby oznámili dlhodobé stratégie nízkoemisného rozvoja, a to v súlade s Parížskou dohodou a s ohľadom na čo najvyššie možné ambície v reakcii na naliehavosť riešenia zmeny klímy.

3. Je preto mimoriadne naliehavé, aby sa posilnila globálna reakcia na núdzovú situáciu v oblasti klímy. Európska únia je odhodlaná pomôcť zvýšiť globálne ambície a v záujme riešenia problematiky klímy využije všetky nástroje, ktoré má k dispozícii. Je nutné, aby sa urýchlene zintenzívnilo úsilie za hranicami EÚ. Európska rada vyzvala na decembrovom zasadnutí Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby venovali osobitnú pozornosť diplomacii v oblasti klímy. Táto medzinárodná angažovanosť bude vychádzať z vlastných vysokých ambícií Európskej únie vo všetkých príslušných sektoroch a v roku 2020 bude kľúčovou prioritou európskej diplomacie.
4. Pre úspech riešenia zmeny klímy má posilnená a trvalá medzinárodná angažovanosť zásadný význam. Parížska dohoda je naďalej nevyhnutným viacstranným rámcom, ktorým sa riadia opatrenia v oblasti klímy. Výsledky 25. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP 25) v Madride však zdôrazňujú, že je naliehavo potrebné, aby štáty, miestne a regionálne orgány, občianska spoločnosť a súkromný sektor vrátane finančných inštitúcií prijímali viac opatrení.
5. Európska únia musí naliehať na tretie krajiny, aby spolu s ňou zintenzívnilo svoje úsilie. Európska únia posilní podporu príslušných zmluvných strán pri revízii a vykonávaní vnútroštátne stanovených príspevkov, aj prostredníctvom partnerstva v oblasti NDC, ako aj pri navrhovaní ambiciózných dlhodobých stratégií, a to aj pred konferenciou COP 26 v Glasgowe, s cieľom dosiahnuť čo najvyššie ambície. Európska únia bude naďalej vystupovať ako konštruktívny, ale aj asertívny partner. K tomu prispievajú všetky naše nástroje vonkajšej politiky vrátane udržateľných finančných nástrojov a obchodnej politiky s cieľom presadzovať bezpečný a udržateľný rozvoj, ktorý bude nízkoemisný a odolný proti zmene klímy. Rada pripomína, že je potrebné dosiahnuť klimatickú neutralitu tak, aby sa zároveň zachovala konkurencieschopnosť EÚ, a to aj vypracovaním účinných opatrení na riešenie úniku uhlíka v súlade s pravidlami WTO, a berie na vedomie zámer Komisie navrhnúť mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach v odvetviach s vysokými emisiami uhlíka. Rada pripomína, že dohody EÚ s tretími krajinami a regiónmi takisto poskytujú príležitosti na dialóg a spoluprácu s partnerskými krajinami v oblasti klímy a životného prostredia. Je potrebné, aby zariadenia v tretích krajinách spĺňali najprísnejšie medzinárodné environmentálne a bezpečnostné normy.

6. Rada pripomína, že EÚ a jej členské štáty sú aj naďalej odhodlané zintenzívniť mobilizáciu medzinárodného financovania opatrení v oblasti klímy. Je to súčasťou kolektívneho cieľa rozvinutých krajín, ktorým je od roku 2020 a do roku 2025 spoločne mobilizovať 100 miliárd USD ročne na účely zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu v rozvojových krajinách, a to pomocou širokej škály zdrojov, nástrojov a kanálov v kontexte zmysluplných zmierňujúcich opatrení a transparentnosti vykonávania, a zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa okruh prispievateľov rozšíril. Rada víta iniciatívy na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni týkajúce sa udržateľného financovania a klimatickej neutrality, ako je nedávno vytvorená koalícia ministrov financií pre opatrenia v oblasti klímy a Medzinárodná platforma pre udržateľné financovanie.
7. Komisia, vysoký predstaviteľ a členské štáty zároveň posilnia dvojstrannú spoluprácu s partnerskými krajinami a regionálnymi organizáciami, pokiaľ ide o opatrenia v oblasti klímy. Budeme prioritne spolupracovať s krajinami G20, ktoré nie sú členmi EÚ, ktoré zodpovedajú za tri štvrtiny celosvetových emisií skleníkových plynov, ako aj s najzraniteľnejšími krajinami, ktoré sú osobitne postihnuté zmenou klímy, vrátane najmenej rozvinutých krajín a malých ostrovných rozvojových štátov, pri prispôbovaní sa novým skutočnostiam súvisiacim so zmenou klímy a posilňovaní odolnosti voči jej negatívnym vplyvom, ako aj pri podpore dosahovania cieľov udržateľného rozvoja. V tejto súvislosti bude EÚ naďalej podporovať, presadzovať a chrániť ľudské práva, ako aj rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien.

8. Rada podčiarkuje, že pokiaľ ide o spoluprácu s tretími krajinami, je dôležité uplatňovať individualizované prístupy, a to s prihliadnutím na potrebu spravodlivej, ako aj sociálne vyváženej transformácie ako faktora, ktorý umožňuje opatrenia v oblasti klímy. To znamená podporovanie konkrétnych opatrení iných strán na základe dôkladnej analýzy toho, kde je možné dosiahnuť výsledky, a preukazovaním environmentálnych a hospodárskych prínosov, ako aj celosvetového prínosu spomalenia rastu teploty. Činnosti v záujme urýchlenia opatrení v oblasti klímy v partnerských krajinách prostredníctvom opatrení na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu, budú zahŕňať všetky odvetvia hospodárstva – rovnako ako v EÚ – čo si vyžaduje posilnenie existujúcich dvojstranných dialógov a technickej spolupráce. Členské štáty, ktoré v súčasnosti majú programy v oblasti klímy a energetiky s krajinami G20, ktoré nie sú členmi EÚ, si vymenia skúsenosti z ich dvojstrannej spolupráce s cieľom zabezpečiť súdržnú a efektívnu diplomaciu EÚ v oblasti klímy, ktorá by mohla zahŕňať aj úsilie zamerané na boj proti odlesňovaniu, presadzovanie integrovaného hospodárenia s vodnými zdrojmi a zachovanie biodiverzity. Malo by sa tiež preskúmať inovatívne zapojenie subjektov s rozhodovacou právomocou, občianskej spoločnosti a podnikov v úzkej koordinácii s existujúcimi rámcami.
9. Samit EÚ – Čína v Pekingu a stretnutie lídrov v Lipsku, samit EÚ – Japonsko, samit EÚ – Africká únia a samit EÚ – India a ďalšie významné medzinárodné podujatia, ktoré sa budú konať v roku 2020, ako napríklad konferencia Organizácie Spojených národov o oceánoch v Lisabone a 15. konferencia zmluvných strán Dohovoru Organizácie Spojených národov o biologickej diverzite v Kunmingu, sú vhodnou príležitosťou na posilnenie spojenectiev a opatrení v oblasti klímy a životného prostredia počas roka, ktorý bude kľúčový pre medzinárodné diskusie o klíme, oceánoch a biodiverzite. Komisia, vysoký predstaviteľ a členské štáty zvýšia dôraz aj na podporu úsilia bezprostredných susedov EÚ – v krajinách južného susedstva, Východného partnerstva a západného Balkánu, najmä v ich regiónoch a odvetviach najviac postihnutých transformáciou.

10. Európska únia si plne uvedomuje, že zmena klímy znásobuje ohrozenie medzinárodnej stability a bezpečnosti, pričom sa dotýka sa najmä tých, ktorí sa nachádzajú v najnestabilnejších a najzraniteľnejších situáciách, zosilňuje environmentálne tlaky a riziko katastrof, prispieva k strate živobytia a núti k vysídľovaniu ľudí. Vysoký predstaviteľ, Komisia a členské štáty budú pri strategickej spolupráci s partnerskými krajinami naďalej zohľadňovať klimatické a environmentálne faktory a riziká, a to aj pokiaľ ide o vodu, a budú pracovať na preventívnych opatreniach, ako sú systémy včasného varovania. Rada naďalej nabáda Bezpečnostnú radu OSN (BR OSN) a systém Organizácie Spojených národov, aby vytvorili komplexnú informačnú základňu pre BR OSN zameranú na bezpečnostné riziká súvisiace s klímou, plne integrovali krátkodobé a dlhodobé klimatické a environmentálne rizikové faktory do hodnotenia a riadenia hrozieb pre mier a bezpečnosť, a to na vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni, a aby čerpali z odborných poznatkov celého systému OSN s cieľom nájsť operačné riešenia týchto rizík a posilniť misie OSN v teréne.
11. Rada pripomína svoje závery zo 17. júna 2019 o bezpečnosti a obrane, v ktorých sa uznáva význam environmentálnych záležitostí a zmeny klímy pre misie a operácie SBOP, vrátane ich vplyvu na plánovanie a rozvoj vojenských spôsobilostí vo vzťahu k prepojeniu medzi klímou a bezpečnosťou. Rada vyzýva, aby sa pokračovalo v tejto práci a aby sa posilnila spolupráca medzi rôznymi aktérmi bez toho, aby bola dotknutá rozhodovacia autonómia EÚ.
12. Rada v nadväznosti na závery Európskej rady z 12. decembra 2019 vyzýva vysokého predstaviteľa, Komisiu a členské štáty, aby do júna 2020 spoločne a urýchlene vypracovali strategický prístup k diplomacii v oblasti klímy, v ktorom sa identifikujú konkrétne a operatívne spôsoby na dosiahnutie cieľov stanovených v týchto záveroch Rady. Túto úlohu bude podporovať sieť zelenej diplomacie EÚ, ktorá zabezpečí úplnú súčinnosť s diplomaciou EÚ v oblasti energetiky a zmobilizuje spoločné zdroje delegácií Európskej únie a veľvyslanectiev členských štátov v tretích krajinách. Rada sa k tejto téme vráti pred konferenciou COP 26, ktorá sa v roku 2020 bude konať v Glasgowe.